

Stanovisko představenstva České advokátní komory ke slučitelnosti výkonu jiných činností a výkonem právní praxe advokátního koncipienta

(Stanovisko bylo schváleno představenstvem České advokátní komory dne 12. září 2006)

K problematice slučitelnosti, resp. neslučitelnosti jiných činností s výkonem právní praxe advokátního koncipienta, uvádí představenstvo České advokátní komory následující:

1. Při posuzování okruhů činností, jejichž výkon by měl být neslučitelný s výkonem právní praxe advokátního koncipienta, je potřeba přihlídnout zejména k tomu, že zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 37 odst. 1, kterým jsou stanoveny podmínky pro zápis do seznamu advokátních koncipientů, výslovně (na rozdíl od podmínek pro zápis do seznamu advokátů - § 5 odst. 1 písm. g) zákona o advokacii) obecně nezakazuje výkon jiných činností advokátním koncipientem. Na rozdíl od advokátů zákon o advokacii rovněž nestanoví výkon jiných činností advokátním koncipientem jako důvod, pro který může Komora advokátnímu koncipientovi pozastavit výkon právní praxe. V ustanovení § 37 odst. 5 věta druhá zákona o advokacii se jako na důvody pozastavení právní praxe odkazuje výslovně pouze na důvody uvedené v § 9 odst. 2 a 3 zákona (tedy zejména trestní stíhání nebo kárné provinění), ale nikoliv na ustanovení § 9 odst. 1 zákona o advokacii, ve kterém je jako důvod pozastavení výkonu advokacie uveden mimo jiné též výkon činností neslučitelných s výkonem advokacie.
2. Dále je potřeba vzít v úvahu to, že vztah advokátního koncipienta a jeho zaměstnavatele, tj. advokáta nebo společnosti advokátů, je vztahem soukromoprávním, do něhož by orgány Komory neměly v zásadě zasahovat. Je povinností zaměstnavatele dbát na to, aby advokátní koncipient plnil řádně veškeré povinnosti vyplývající z pracovního poměru, v jehož rámci vykonává právní praxi.
3. Advokátní koncipient je ale při výkonu právní praxe povinen postupovat v souladu se zákonem o advokacii a stavovskými předpisy (§ 38 odst. 2 zákona o advokacii) a podle ustanovení § 39 ve vztahu k ustanovení § 17 zákona o advokacii je při výkonu právní praxe povinen chovat se tak, aby v důsledku jeho chování nedošlo ke snížení vážnosti advokátního stavu, a za tím účelem zejména dodržovat pravidla profesionální etiky; to se vztahuje jak na výkon výdělečné, tak nevýdělečné činnosti advokátním koncipientem. V ustanovení čl. 15 odst. 4 etického kodexu (usnesení představenstva č. 1/1997 Věstníku v platném znění) se pak výslovně uvádí, že advokátní koncipient mimo rámec výkonu právní praxe nesmí bez souhlasu advokáta vykonávat výdělečné činnosti, jejichž předmětem je poskytování právních služeb.
4. Na základě ustanovení § 32 odst. 1 zákona o advokacii je advokátní koncipient kárně odpovědný za kárné provinění, kterým je závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených mu zákonem o advokacii nebo zvláštním zákonem anebo stavovským předpisem. Koncipient by proto mohl být kárně stíhán v souvislosti s výkonem jiné činnosti v případě, že by takovým výkonem naplnil skutkovou podstatu kárného provinění, tedy závažně nebo opětovně zaviněně porušil povinnosti stanovené mu zákonem nebo stavovským předpisem. O takové porušení povinností by se mohlo např. jednat v případě, že by výkonem příslušné činnosti narušoval důstojnost a vážnost advokátního stavu ve smyslu čl. 4 etického kodexu.

5. Pracovní poměr advokátního koncipienta musí být od 1. dubna 2006 (tj. od účinnosti poslední novely zákona o advokacii) sjednán na plnou pracovní dobu podle zákoníku práce. Podle čl. 15 odst. 3 etického kodexu smí koncipient být v pracovním poměru jen k jedinému advokátovi.
6. Podle ustanovení § 75 zákoníku práce zaměstnanci mohou vedle svého zaměstnání vykonávaného v pracovním vztahu vykonávat výdělečnou činnost, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele u něhož jsou zaměstnání, jen s jeho předchozím písemným souhlasem. Zaměstnavatel může udělený souhlas písemně odvolat. V písemném odvolání souhlasu je zaměstnavatel povinen uvést důvody změny svého rozhodnutí. Zaměstnanec je pak povinen bez zbytečného odkladu výdělečnou činnost skončit způsobem vyplývajícím pro její skončení z příslušných právních předpisů. Podle ustanovení čl. 15 odst. 1 etického kodexu je advokát povinen advokátního koncipienta pečlivě vést a dohlížet na něj tak, aby získal potřebné znalosti ke složení advokátní zkoušky. V návaznosti na to pak etický kodex v čl. 15 odst. 3 výslovně stanoví, že advokát může dát souhlas advokátnímu koncipientovi k výkonu jiné výdělečné činnosti ve smyslu zákoníku práce jen výjimečně, pokud jsou k tomu závažné důvody a nenaruší-li to řádný výkon právní praxe.
7. Pokud se týká slučitelnosti výkonu veřejných funkcí s právní praxí advokátního koncipienta, je potřeba vycházet především ze zákonů, které výkon takových funkcí upravují. Jestliže ze zákona nevyplývá, že výkon příslušné funkce je neslučitelný s právní praxí advokátního koncipienta (např. ze zákazu jiné výdělečné činnosti), nelze z platné právní úpravy dovozovat, že advokátní koncipient by nemohl veřejnou funkci vykonávat, pokud to nebude na úkor řádného plnění jeho koncipientských povinností v rámci pracovní doby.
8. Vzhledem ke shora uvedenému by stanovění okruhů činností, neslučitelných s výkonem právní praxe advokátního koncipienta, např. stavovským předpisem, přesahovalo rámec regulace, kterou v tomto směru umožňuje České advokátní komoře právní úprava. Je proto potřeba každý případ posuzovat individuálně, což by měl činit především advokát (společnost advokátů), který advokátního koncipienta zaměstnává.
9. Určitým vodítkem při posuzování jednotlivých případů může být stanovisko představenstva České advokátní komory k otázce výkonu činností neslučitelných s výkonem advokacie (Věstník ČAK 3/1997), které podrobně řeší výkon činností neslučitelných s výkonem advokacie. Je však potřeba mít na zřeteli, že omezení činností neslučitelných s výkonem advokacie je v zákoně o advokacii stanoveno daleko jednoznačněji než u advokátních koncipientů, kde otázku slučitelnosti či neslučitelnosti výkonu jiné činnosti s právní praxí je potřeba posuzovat vždy s ohledem na obsah jiné vykonávané činnosti ve vztahu tomu, zda tím nejsou porušeny povinnosti, uložené advokátnímu koncipientovi právními a stavovskými předpisy.